

Qürbətdə ömür sürən, uğur qazanan azərbaycanlılar çoxdur. Onlardan biri tanınmış həkim, alim, eyni zamanda, siyasətçi, ictimai fəal Rahim Şmidir. O, Almaniya da həkim kimi uğurla fəaliyyət göstərir və əyalət parlamentinə seçilmiş ilk azərbaycanlı deputatdır. Bu günlərdə Bakıda olan soydaşımız dəvətimizi qəbul edib redaksiyamıza gəldi, suallarımızı cavablandırdı. Rahim Şmid 1959-cu il fevralın 1-də Cənubi Azərbaycanın Miyanə şəhərində doğulub. Orta təhsilini 1978-ci ildə başa vurduqdan sonra ali təhsil almaq üçün Almaniya gedib. Marbuq və Frankfurt dil kollecində təhsil aldıqdan sonra Qissen-in Justus-Libiq-Universitetində aqrar elmlər üzrə təhsil alıb. O, molekulyar biologiya ixtisası üzrə təhsilini 1986-cı ildə hüceyrə və toxuma kulturları mövzusunda yazdığı elmi işlə uğurla başa vurub. 2016-cı ilin mayına qədər Reynland-Pfaltsin dövlət parlamentində deputat olub. Rahim bəy insan hüquqları üzrə beynəlxalq amnistiya təşkilatında, xüsusilə təşkilatın İran üzrə fəaliyyətində fəal iştirak edir.

lərimizin ruhu şad olsun ki, onlar bizim, Türk millətinin başını uca etdilər. Çox böyük qələbə bəxş etdilər bizə. Bu tarixi qələbə idi.

Amma mən bütün hallarda istədim ki, Azərbaycan Ermənistanın və digər bəzi qonşu dövlətlərin şıltaqlıq və qısqanclıqlarına çox da əhəmiyyət verməsin. Diqqətini geosstrateji planlarına yönəlsin. İndi Zəngəzur dəhlizi məsələsi gündəmdədir. Bu yol açılmalıdır. Türk dünyası iqtisadi cəhətdən birləşməlidir. Üstəlik, 3 aydır ki, Laçın–Xankəndi yolunda ekofəallarımızın aksiyaları davam edir. Bu, özü də ciddi məsələdir. Orada bildiyimiz qədərilə erməni separatçı qüvvələri istədiklərini edə bilmirlər. Bu çox mühüm nailiyyətdir. İndi ermənilər seçim etməlidirlər: Qalmaq istəyirsinizsə, Azərbaycan

“Qərb bilməlidir ki, Azərbaycan regionda nümunəvi dünyəvi ölkədir”

– **Rahim bəy, əvvəla Vətənə xoş gəlmisiniz. Sualımız Miyanədən Maynsa, uzaq Almaniya uzaq ömür yolunuzla bağlıdır. Necə oldu ki, Almaniya da yaşayıb çalışmalı oldunuz.**

– Çox sağ olun, dəvətiniz üçün. Mən 45 il əvvəl İran Azərbaycanından, Miyanədən yola çıxdım və o yol məni Almaniya gətirib çıxardı. Orada təhsil almağa başladım. Virusologiya üzrə mütəxəssisliyi oxudum. Sonra İranda siyasət qarışdı və geri qayıtmadım, elə oradaca təhsilimi davam etdirdim və Mayns Universitetində terapevtik sahəsini oxudum. İndi də orada çalışıram. Mən tibb üzrə ikinci təhsilimi 1994-cü ildən etibarən Rostok və Frankfurt am Maynın Yohann Volfqanq Höte Universitetində aldım və bu təhsili 2003-cü ildə uğurla başa vurdum.

2004-cü ildən etibarən həkim kimi təcrübə keçməyə başladım. Mənim psixosomatik tibb üzrə seçdiyim mövzular Vizbadəndə keçirilən internistlərin konqresində və 2009-cu ildə keçirilmiş psixologiya üzrə müxtəlif konqreslərdə nəşr olunmuşdur. Maynsın Johannes Qutenberq-Universitetində “birincili tibbi yardıma ehtiyacı olan xəstələrin yardım ehtiyacları” mövzusunda olan ikinci doktorluq dissertasiyama da 2010-cu ildə təqdim etmişəm. Bu dissertasiyanın müdafiəsindən sonra mənə tibb elmləri doktoru elmi dərəcəsi verilmişdir. Onu da qeyd edirəm ki, bu işim Reynland-Pfaltsın Alman ambulator həkimləri birliyi tərəfindən 2011-ci ilin tədqiqat mükafatına layiq görülmüşdür.

Elə həmin ildə Maynsın II seçki dairəsindən Yaşlılar partiyasından namizədliyimi irəli sürərək Reynland-Pfalts parlamentinin deputatlar siyahısında əyalət parlamentində yer almağa müvəffəq oldum. Və Reynland-Pfalts parlamentinə seçilmiş yeganə miqrasiya etmiş siyasətçi oldum.

Mənim profil sahəm səhiyyə siyasəti, miqrasiya siyasəti, ətraf mühit siyasəti (aqrar siyasət), tədqiqat və elmdir. Eyni zamanda, Marburq Universitetinin klinikasında dosent kimi də fəaliyyət göstərirəm. 10 ildir ki, bir təşkilat qurmuşuq, orada 70-ə yaxın həkim toplaşmışıq. O kəslər ki, həqiqətən, ciddi yardıma ehtiyacı var, onlara kömək edirik. Təşkilatın iki sədri var. Mən və alman həmkarım. Ötən il Bundestaqın rəhbəri də bizi ziyarət etdi və işlərimizə yüksək qiymət verdi. Əlbəttə, 45 il az zaman deyil. Mən kulturların, dinlərin bir-birinə körpü düzəltməsi üçün kitab yazdım. Burada ideologiyalar, dinlər arasında sevgi, körpü yaratmağın vacibliyinə toxunuram. Mən bununla bağlı nəzəri fikirlər irəli sürürəm.

– **Ümumiyyətlə, uzun illərdir Almaniya da yaşayan bir şəxs kimi bu ölkənin demokratik cəmiyyətini, tərəqqisini necə dəyərləndirirsiniz?**

– Almaniya dünyanın ən inkişaf etmiş ölkələrindən biridir. Texnologiya, iqtisadiyyat sahəsi burada xüsusilə güclüdür. Alman xalqı çox rasional, pragmatik bir xalqdır. Almaniya–Azərbaycan əlaqələri bu gün yüksələn xətlə inkişaf edir. Ümumiyyətlə, alman təcrübələri Vətənimizdə öyrənilməlidir, tətbiq olunmalıdır. İqtisadi, texnoloji, hərbi və tibbi sahələrdə alman təcrübələrindən istifadə olunmalıdır.

– **Sizin fəaliyyətinizdə tibb, siyasət kimi iki fərqli amma mühüm sahə birləşir. İranla bağlı məsələlərdə də sizin obyektiv mövqeyiniz diqqət çəkir...**

– Hələ gənclik illərimdən siyasi sahəyə marağım olub. İnsan hüquqları sahəsi xüsusən diqqətimi çəkib. Bu, əslində ailədən gələn bir tərbiyə idi. Biz uşaqlıqdan bu tərbiyəni almışıq. Rəhmətlik anam həmişə deyirdi ki, oğlum din naminə, nə olursa olsun, köməyə ehtiyacı olana kömək et, yardım lazımı olanın dadına yetiş. Dinin mahiyyəti, fəlsəfəsi budur. Təəsüf ki, indi dinin bir çox məqamlarda siyasiləşdirilmə cəhdlərinin şahidi oluruq. Bu isə yolverilməzdir. Bax, bu, bizim xatirimizdə qalan ciddi nəsihətlərdən biridir.

Mənim 6 yaşım olanda atam rəhmətə getdi. Bizim böyük məhəbbətimiz, eşqimiz, Azərbaycana anamızdan gəlirdi. Sonradan təəsüf ki, mən onu uzun illər görə bilmədim. Çünki İranda siyasət dəyişdi, qarışıqlıq düşdü. Mən ölkəyə gələ bilmədim. Sonuncu dəfə 20 il öncə gedə bilmişdim İrana. Şah zamanı çıxdım, sonradan Xomeyni gəldi və hər şeyi siz bilirsiniz, nələr baş verdi.

İnsanların həm şah zamanında, həm də teokratik hakimiyyətdə milli identifikasiyası basqılar gördü. Milli kimlik bir millət üçün vacib faktordur. Dil, milli dəyərlərin üzərinə getmək deməkdir. Bu baxımdan, İranda bu siyasətin izlərini aşkar görmək mümkündür. Hər şeydən öncə, İranda Azərbaycan səfirliyinə edilən hücumdan da sarsıldığımı ifadə etmək istəyirəm. İran dövləti bunu araşdırmalıdır. Bu terrorun istintaq nəticələri elan olunmalıdır. Diplomatik korpusa hücum qəbul edilməzdir.

– **Mövzu Vətən müharibəsinə gəlib çıxmışken bu barədə də sizin fikirlərinizi, Azərbaycanın bugünkü durumu barədə qənaətinizi bilmək istərdik...**

– Bəli, 3 il əvvəl Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusu böyük qələbə əldə edərək, tarix yazdı. Şəhid-

dövləti sizin üçün hər cür şərait yaratmağa hazırdır. Yox, əgər siz yenə də dava-dava deyirsinizsə, onda hələ görəcəkləriniz qabaqdadır. Azərbaycanın bu gün siyasəti elədir ki, tam zərgər dəqiqliyi ilə aparılır. Və haqlıdır. İran da bunu görməlidir, Azərbaycanın haqlı olduğunu nəzərə almalıdır. Ermənilərə bel bağlamamalıdır.

– **Xaricdə Azərbaycana qarşı total qara “piyar” hücumu müşahidə olunur. Ölkəmizin regionda güclənməsi bir sıra qüvvələri narahat edir. Erməni lobbisi boş dayanmır...**

– Bu gün Azərbaycan türk xalqları arasında xüsusi nüfuzla sahibdir. Artıq erməni işğalçılarına qarşı ciddi diplomatik həmlələr etmək lazımdır. Dünyada erməniləri ifşa etsək, yanımıza xarici mütəxəssislər toplasaq, onların bütün sektorlarda süqutuna nail ola bilərik. Həm turizmini, həm digər sahələrini zəiflədə bilərik. Bundestaqın, Avropa Parlamentinin önündə “siyasi oruc tutub”, Xocalı faciəsi, əsirləri haqda məlumat vermək dünya mediasının da diqqətini çəker.

İllərdir işğalçı siyasətlərinə baxmayaraq Azərbaycana qarşı qara “piyar” aparmaqdan çəkinmirlər. Bu gün Avropada erməni lobbisinin təhriki ilə Azərbaycana qarşı anti kampaniyaların izlərini həmişə görürük, hiss edirik. Mən 2015-ci ildə “Rhein-Zeitung” qəzetində Almaniyanın Reynland-Pfalts federal torpağı parlamentinin deputatı olaraq Qərb mətbuatının və bəzi siyasi qüvvələrin apardığı anti-Azərbaycan fəaliyyətini tənqid edən məqalə yazdım. “Qərb Azərbaycanı münasibətdə adi hal almış birtərəfli mövqeyi” başlıqlı məqalədə Qərbin anti-Azərbaycan fəaliyyətini Yaxın Şərq və ya Ukraynaya münasibətdə buraxdığı səhvlərin təkrarlanması kimi qiymətləndirirdim.

O vaxt yazmışdım ki, Azərbaycan geosiyasi baxımdan çox mürəkkəb və həssas bir regionda “təhlükəsizlik lövbəri”dir. Bununla belə, Azərbaycanın Qərb tərəfindən layiqli və məntiqli dəstək almadığını vurğulamışdım. Qərb bilməlidir ki, Azərbaycan regionda nümunəvi dünyəvi müsəlman ölkəsidir. Bu ölkədə qadınlar diskriminasiya edilmir. Cinayətlərin göstəricisi çox aşağıdır. İnternetdə tam informasiya azadlığı hökm sürür. Ölkəyə giriş və çıxışa hər hansı məhdudiyyət yoxdur. Azərbaycan ərəzində 40 xristian dini icması, 30 xristian kilsəsi, 6 sinaqoq və 5 yəhudi məktəbi fəaliyyət göstərir. Multikultural dəyərlər, baxışlar hökm sürür. Qərbin strateji institutları bunları dəyərləndirməlidir.

**Müsahibəni apardı:
Anar TURAN,
“Xalq qəzeti”**